

Отъ Ахж-Челебийско.

Записалъ Ст. Н. Шишковъ.

1. Млада булка отива подиръ личенъ юнакъ.

1 — Изгрази, маичьу, да видиш, Какво е сланица угрѣлу Срѣашту ф срѣашнана махалѣ, Какво са алаанѣашѣ; 5 Далѣ еа мумѣ лѣфтѣара, Или еа млада нивѣашѣ? Ни ми еа мумѣ лѣфтѣара, Ами еа млада нивѣашѣ, На вода ми еа теарнала, 10 На студѣнинѣа врѣсѣуѣа. Дѣ еа увѣрди копѣалѣа;	Копѣалѣа копѣа пуѣашѣа, И нивѣашѣа си дѣмашѣа: — Нивѣашѣу миѣа и дрѣага, 15 Миѣу ли ти еа дѣатѣану, Дѣана с теб да се зѣамимѣа, Чи ми смѣа лиѣа, приѣлиѣа, Кайнѣу дѣа стрѣака игѣлиѣа. — Гунѣаѣа лѣду и мѣаду, 20 Ни ми еа миѣу дѣатѣану, Еа шта сас тебѣа да дѣада.

Слушана отъ Шина Дамилова въ с. Горне Райково.

2. Подарѣци.

1 — Мари Тудѣру, Тудѣру, Ни наидѣа ли са, Тудѣру, Фаф Чѣатѣак сѣлу да гѣлиш, Ами загѣли, Тудѣру, 5 Хаѣи Дамѣанувуну копѣалѣа. Ут Хѣаскусана касабѣа? — Тудѣрка си му виѣашѣа: — Духѣдаѣ, лѣубѣа, духѣдаѣ Фаф дѣанѣан ну дѣаш и по триш, 10 Пак фаф нидѣалѣа ну шѣс пѣати, Данѣ та маѣка бѣанѣдиса,	За зѣатѣа за дубрѣ чѣаду. Стѣнаха, та утѣдаха, Фаф Хѣаскусана касабѣа, 15 Ф Хѣаскуѣу да са вѣанѣѣат, Ф Казанѣлѣк да са засѣлѣат. Тудѣрка си му виѣашѣа: — Кѣпи ми, лѣубѣа, кѣпи ми, Казанѣлѣуки нѣа кунѣурѣа, 20 Хѣаскуѣу бѣаду дѣульбѣнѣа, На вѣкѣу чѣлу еалѣанѣа, На бѣала шиѣка мѣарѣанѣа.

3. Мама си избрала момѣкъ.

1 Хурѣну са еа стѣрилу, Ф ширѣкана ширинѣа, Фаф глѣхувана градѣна. Наѣ-напрѣш хѣру вѣдѣашѣа, 5 Парѣика Фѣма Тѣмѣуѣа, На дѣѣ еа плѣтъѣи плѣтѣаха, Та еа кукѣна правѣаха, Да мѣаса Вѣашѣа Хажѣиѣка. Ду нѣа бѣашѣа, варѣашѣа 10 Парѣика Сѣфа Кѣстѣуѣа; Тѣ нѣма хилѣльѣа ниѣкаѣа. Ду нѣа бѣашѣа, варѣашѣа Марѣика бѣалу момѣашѣа; Нѣхи еа млѣгу хилѣльѣана, 15 Чи хи близу дѣукѣанѣан, Дѣукѣанѣан бѣарѣбѣрницана, Дѣну са зѣбѣрат момѣчѣата, Мѣмѣчѣата абажѣиѣчѣата,	Марѣикининѣа гѣльниѣи. 20 Тѣѣа Марѣики виѣаха: — Марѣиѣу бѣага, Бѣзуѣа, Кѣгу штиш, марѣ, да зѣамимѣа? Дѣа ли штиш Тѣмѣѣа Кѣльѣуѣак, Или штиш Кѣрѣа Кѣстѣуѣак? 25 — Нишѣа ни Тѣмѣѣа Кѣльѣуѣак, Нишѣа ни Кѣрѣа Кѣстѣуѣак. Изгрази, маѣчьу, пѣгѣадаѣ, Ут дѣхан, ут Дарѣ дѣара, Какѣи ми са се пѣдѣали 30 Ду трѣнѣа млѣди гѣунѣиѣи: Кустадѣн бѣарѣжѣанѣа, И Хѣальѣу Нѣарпѣарѣанѣа, И Марѣкуѣуну кайнѣа. Еа шта маѣлѣалѣа да ѣда, 35 Сас Кѣста Бѣарѣжѣанѣуѣк Нах Чѣатѣак сѣлу гуѣаѣу.

Тая пѣсень е прѣнесена отъ Дарѣ-дере въ Устово и е записана по Ахж-Челебийски говорѣ.

4. Мома си избраа момъкъ.

- 1 — Гѣнку, маичина дѣштеръ,
Стѣга ми сѣди удвѣанка,
Удвѣанка на пѣньжуркинѣ,
Стѣга са лъу курдѣсуваї,
5 Ами ми флѣзи нах вѣатра,
Чи ти са душли мумѣра,
Кѣжи ми, Гѣнку дѣштеръ,
Кутра ракиѣ да пиѣм,
Кутри стафѣди да еадѣм?
10 Дунѣлу ми са, дѣштеръ,
Магѣшъускуну кѣсалѣ,
Три уки жѣальти стафѣди,
Пѣтъ уки спѣрту ракиѣ.
— Мѣлѣ лѣ, мѣла мѣлѣ лѣ,
15 Пѣста му бѣла ракиѣ,
Ракиѣ, жѣальти стафѣди!
Тої мѣнѣ ни іѣ прѣлика,
Агѣ ми варви, мѣлѣлѣ,
Низ Магѣшъуфучах на дѣлу,
20 Та камѣану тарѣлѣ,
Фаф рѣвана ми утхадат,
Слушани отъ Василка Дреева въ Устово.
- Ами ми, маичъу, изгѣзи,
На висѣкинѣ кѣшъува,
Да си ми видиш, мѣлѣлѣ,
25 Какви ми са се пудѣли,
Ут мѣлка рѣка нагѣра:
Рѣкуску бѣлу кѣсалѣ,
На вѣана кѣнѣ сахалѣ,
Ут Ёнижѣ си идѣше,
30 Нах Рѣкуву си варѣшѣ,
Та си за Гѣнка питашѣ:
— Гѣнку лу, машка дѣвоїку,
Гѣнку лъу, пѣлѣ писану,
Ти зѣми мѣнѣ, Гѣнку лъу,
35 Та шта ти, Гѣнку, дѣнѣса,
Стугѣна рубѣ чѣрклиѣ,
Шѣдѣсѣ нѣви стамбѣлѣ,
Шѣдѣсѣ карѣ мажѣра.
Гѣнка маїци си вѣвашѣ:
40 — А шта, мѣлѣ лѣ, да ида
С Рѣкуску бѣлу кѣсалѣ,
Дѣ ну са мѣнѣ прѣлика.

5. Момъкъ наблюдавалъ годежъ.

- 1 — Мѣнѣ лѣ марѣ хѣбава,
Кѣи бѣшѣ сношта думѣ ти
На висѣкинѣ кѣшъува,
На шѣрѣвинѣ мѣнѣдѣра,
5 На сѣтъничѣнѣ кафѣза?
— Іунѣчѣ, лѣду и мѣду,
Заштѣк са тѣбѣ да пѣташ,
Кѣи бѣше сношта у думѣ?
Издѣшли бѣаха, іунѣчѣ,
10 Маичини братѣсѣ, мѣнѣ іуци,
Рѣска штат, лѣду, да главѣат,
На Пѣсанукуну кѣсалѣ,
На Рѣдѣ чѣурѣажѣанук.
Рѣску лъу марѣ, хѣбава,
15 Ти са штиш сѣтънѣ пишмѣни,
Агѣ та, Рѣску, удѣвѣадѣт
Фаф чѣтри кѣшти пѣсани.
— Пѣкни са, трѣсѣни, іунѣчѣ
Рѣіу штѣ кѣшѣта да градѣ,
20 Фаф Дѣлну сѣлу Рѣкуву,
Ф бубѣкувапа градѣна,
Ду братѣвинѣ кѣшъкуваѣ.
- Слушана отъ Василка Вѣлѣва, въ с. Долно-Рѣйково.

6. Мома иска по-скоро свадба.

- 1 — Изгѣзи, маичъу, пѣгледаї
Тѣдурувинѣ іулѣшѣ,
Как сѣ са рѣдум рѣдѣли
На висѣкана пѣвинѣ.
5 Врѣт бѣаха, маичъу, главѣни,
Главѣни с пѣрстѣан мѣанѣни,
Лу са сам самѣ лѣфтѣару.
Хѣида и мѣнѣ оглави,
И сѣ главѣну да хѣдѣам,
10 Главѣну с главѣаникува!
Маїка Тѣдуру вѣкашѣ:
— Пѣхуди, сѣну, пѣхуди,
Кѣшѣтана да си уградѣш,
Сѣрмиѣана да си наплѣдиш,
15 Гизѣлу да си направѣш.
— Мѣлѣ лѣ мѣла, мѣлѣлѣ,
Мѣнѣ са са фѣсал бубѣїку,
Кѣшѣтана да ми уградѣ,
Сѣрмиѣана да ми направѣ,
20 Гизѣлу да ми направѣ,
Чи момѣчѣану ни чѣка;
Чи му мумѣрѣа духѣдат,
Двѣмаїна блѣзни кумпѣїѣ,
И двѣмаїнѣна тѣрѣїѣ.
- Слушана отъ Стоянѣ Тѣдоровѣ, въ с. Долно-Дерѣкѣой.

7. Рада и братовчедъ на хорото.

- 1 Сички мѡми на хурѡну,
 На лѡву, Дѡицѡла, на лѡву;¹⁾
 Чи си садѣ Рада нѣма,
 Рада нѣма братучѡда,
 5 Братучѡда пѡрву братъча.
 Дѣ са нѡидѡа кѡпѡлѡанца,
 Кѡпѡлѡанца чѡубѡнчѡанца,
 Тѡ си Рѡди бѡдрумѡча:
 — Рѡду марі, бѡѡла Рѡду,
 10 Дѡѡ да стѡним брѡт и сѣстра,
 Да та вѡдѡам на хурѡну.

Слушана отъ Василка Дреева въ Устово.

8. Мома си избрала момъкъ.

- 1 — Дѡи си ма, маичѡу, дѡи си ма,
 Фаф нѡшѡана си махалѡ,
 На чѡрибѡчуну кѡпѡлѡа!
 Кѡльчим как мицѣ фаф пѡтѡан,
 5 И вах нѡм жѡѡлну пуглѣдва
 Сас нажѡалѣни иѡчинки.
 — Марі, дѣ гу си видѡала,
 Тѡѡи гу си бѡѡандѡисала,
 Тѡлѡуф си сѡфдѡѡ метнала?
 10 Марі ми, малѡлѡа, малѡлѡа,
 Видѡали са смѡа, малѡлѡа,
 На студѣнинѡа вриѡсѡвѡа,
 Тѡи пуѡѡ кѡнчѡа хрѡнѡану,
 Іѡ тѡчѡах вѡда студѣна.
 15 Кѡнѡан му вѡда ни пиѣ,
 За мѡицѡа бѡѡли хѡркуми,
 И зѡба си му ни іѡдѣ,
 За мѡиѡн ѡлѡан мѡѡндѡильчѡа.
 Чѡѡдих се, маичѡу, миѡслих се,
 20 Как да му сѡѡрцѡа рѡзвалѡам:
 Утѡкачих бѡѡли хѡркуми,
 Кѡнѡан му вѡда напуѡих;
 Пустѣлих тѣнку мѡѡндѡильчѡа,
 Кѡнѡан му зѡба назубѡих,
 25 И дѡра са смѡа дарѡили:
 Тѡи миѡнѡа пѡѡрстѡан срибарѡан,
 Іѡ нѡгу кѡрпа шѡѡрѡана.
 — Джштѡарѡу, мѡѡа маичина,
 Ни мѡи си сѡѡфдѡѡ ѡпусѡа,
 30 Бубѡѡку ти та ни дѡва:
 Тѡи на нѡм пи ѣ прилѡка.
 — Марі ми, миѡла малѡлѡа,
 Іѡ шѡа сас нѡгу да іѡдам,
 Чѡа іѡма сѡѡфдѡѡ на миѡнѡа,
 35 Тѡи на миѡн и іѡ на нѡгу;
 Тѡи нѡси кѡѡрчѡа цѡшѡану,
 И нѡси бѡи пѡсѡкѡѡлѡа.

9. Разговоръ.

- 1 — Мѡмѡѡчѡа вѡкѡлу, чѡарнѡѡку,
 Кадѣ си сѡѡѡка тѡрнѡлу,
 Примрѡк прис чѡѡзѡа махалѡ?
 — Тѡрнѡла ми сам, тѡрнѡла,
 5 Самѡѡчка касмѣтъ да трѡжѡам,
 Самѡѡчка да се прудѡвам.
 — Мѡмѡѡчѡа вѡкѡлу, чѡарнѡѡку,
 Скѡѡѡпа ли ти іѡ пахѡна,
 Пахѡна и жѡѡрѡѡмѡна?
 10 — Скѡѡѡпа ѡа, скѡѡѡпа, іѡнѡѡчѡа:
 Дѡѡш двѡнѡдѡистѡа стутѡѡни.
 — Мѡмѡѡчѡа вѡкѡлу, чѡарнѡѡку,
 Пѡстѡѡлѡѡѡ тѣнку мѡѡндѡильчѡа,
 Да ти нѡбрѡѡам пахѡна,
 15 Пахѡна и жѡѡрѡѡмѡна!
 — Іѡнѡѡчѡа лѡду и млѡду,
 Данѡ ти парѡ ни сѡса,
 Пѡзѡѡрѡан да се рѡзвалѡи:
 Миѡнѡ маѡѡка за тѡб ни дѡва,
 20 Миѡнѡ маѡѡка за тѡб ни хрѡни:
 Дѡѡѡрувѡа ти са шѡирѡки,
 Ниѡмѡгам дѡѡѡрѡа да мѡтам,
 Ни мѡѡга вѡда да нѡсѡам.

10. Лудъ отъ любовь.

- 1 Стѡнчицѡа, марі, душмѡнчицѡа,
 Сѡсѡва ми гѡѡли синѡнѡѡк ми,
 Сѡс гу гѡѡли, марі, сѡс гу слѡѡди,
 5 Чѡим гу ми си, марі, излудѡила,
 Тѡи за тѡбѡа, марі, ти за нѡгу.
 Лѡт, лѡт, марі, бѡлѡан лѡажѡи,

¹⁾ Припѡвѡѡ подѡирѡѡ всѣки стихъ.

Блѣан лажі, марі, вжрзан сіді: 10 На шійкана, марі, ситѣан синжиръ.
 На пугінѣа, марі, букайнѣа, Станчицѣа, марі, душманчицѣа.
 На ржкінѣа, марі, билѣажкінѣа,

11. Лѣнива мома.

1	Ни вѣритѣа се, іунаці,	Іа се пучьудих, пуміслих:
	На вѣкли, шѣкли дѣвобіи,	15 Дѣа лі нах сілу да слѣза,
	Чи са іа малак измѣмних,	Дѣа лі нах гора да іда.
	На малка, шѣкла дѣавобіа.	Та чѣа ми слѣзах нах сілу.
5	Тѣарнал бѣах ібранъ да ібра,	Куга си у нам утѣдах,
	Бѣала пшиница да сѣча,	Чи си ми наідах дѣавобіа:
	И чѣках лѣубѣа да доідѣа,	20 Главінка хи ѣа ф главинѣа,
	Прогима да ми донѣасѣ,	Рачінки хи са ф гѣастону;
	Пладніна дойдѣа, ни дойдѣа.	Прис три ѣа реки преанісах,
10	Іа си на гора излѣзах,	Данѣ се неідѣа разбуди,
	Та ми нах сілу пуглѣдах,	Та чѣа хи сварих прогима,
	Врѣтъ са кукенѣа кладѣаха,	25 Та си и ніѣа нахраних.
	Мо на се кѣке ни кадї;	

Отъ К. Александровъ въ с. Дарж-дере.

3. Пѣсни изъ челедния животъ.

Отъ А х ж - Челебийско.

Записалъ Ст. Н. Шишковъ.

1. Злочѣста булка.

1	— Калину, моѣа дѣаштѣарьу,	Оти ли моѣа дѣаштѣарьу?
	Дудѣ ми ни бѣа главѣна,	— Чьудиш се, маічѣу, мислиш се:
	Маіци бѣа тѣнка, висѣка,	Іа ма, маічѣу лѣу, заглаві,
	Маіци бѣа бѣала, чѣарнока,	10 На нигалѣану копѣалѣа,
5	Утѣкѣ та маіка заглаві,	Нигалѣану, маічѣу, нислѣадѣану,
	Та маіци сѣха исѣахна.	На смѣах гу сам слѣадѣла.

2. Врѣщанье на мъжа отъ чужбина.

1	Турчин допадна, малкѣа, момѣа, на мѣминкини,	
	На мѣминкини	" " равни двѣрувѣа.
	Ут кончѣа слѣза,	" " и мома пѣта:
	— Главіна ли си, малкѣа момѣа, жінѣана ли си?	
5	— Ні сѣм главіна, турчинѣа лѣа, с главѣаницинѣа,	
	Ни сѣм жінѣана,	" " сас жінѣанинѣа:
	Лѣубѣа си імам,	" " забѣагналу ѣа,
	Сѣа три гудіни,	" " нитѣ духѣда,
	Нитѣ духѣда,	" " на хабѣр прѣта.
10	— Сѣа да сти дойдѣа, малкѣа момѣа, мъжѣдѣ да лиш ¹⁾	
	Мъжѣдѣ да лиш,	" " чѣрнинѣа бѣчи,
	Чѣрнинѣа бѣчи,	" " тѣнѣана снага?

¹⁾ Дѣа ли щѣшъ? — Ред.

- Мъужде са ни дават, тѹрчинча леа, чернинча бчи.
 Чернинча бчи, " " тѹнкана снага;
 15 Мъужде се дава, " " тѹнкана рѹза,
 Тѹнкана рѹза, " " жѹлту алтѹнча.
 — Сеа да сти дбѹдеа, маѹкча мбмча, пузнá ли гу штиш?
 — Пузнá си гу шта, тѹрчинча леа, пузнá си гу шта:
 Тбѹи кбнчча íаха, " " та твбнѹ мѹса;
 20 Тбѹи баскѹн нбси, " " та твбчан мѹса;
 Тбѹи чибѹк пѹча " " та твбчан мѹса;
 Тбѹи рѹба нбси, " " та твбна мѹса.
 Тѹрчин извади, маѹкча мбмча, алтѹнчан п'арстчан.
 Та си гу мѹтна, " " на мбминѹни,
 25 На мбминѹни, " " б'алинча рѹки.
 Га ча видѹла, " " алтѹнчан п'арстчан,
 Чи си ми пузнá " " н'арвунѹ лѹбча,

Слушани отъ К. Александровъ въ с. Дарж-дере.

3. Зетовъ подарѹкъ.

1	Мальлеа, нах Маданъ да йдам, Мальлеа, Рашитча да зь'амам! Врѹтъ си Хафизеа даваха, Брахим ча кавас неа дава:	10	Паринча и íалт'анчанча. — Брахимча кавас, Брахимча, Неа дѹми, кавас, за нега, Вѹча стеа с нега аднаквѹи, Аднаквѹи сархбш, пичани.
5	— Неа мбѹи го зѹмаѹ, Хафизеа, Рашитъ ча сархбш, пичано; Тбѹи кога пбдча ф'ак'анчан, Без м'арка пѹча вѹноно, Без х'асап брай паринча.	15	Рашитъ 'ага са юпѹча, Íармаган ми се фтáхсова: Бѹш килча б'ала пш'анича, Юч килча фасѹль маданци.

Слушана отъ Иссинъ Ахметовъ въ с. Топоклу.

Отъ Копривщица.

Записахъ Ст. К. Стрѹзовъ.

1. Заврѹщанье на стопанина.

1	— Рашке ле конахчиѹке ле! Пет годѹн у вас дохождам, Петстотин гроша похарчих, В очи та не сам погледнал.		Че и наш Тодар тѹѹи оди. Та па си íунак прибрале, Íунак си Рашка питаше:
5	С уста ти не сам подумал, Сега шта да та погледна И с уста шта ти подумам: Има ли конак за íунак И топал ахѹр за коња?	20	— Рашке ле, конахчиѹке ле: Като íутиде млад Тодар, Че што ти íостави млад Тодар? А Рашка си му думаше: — Тоѹи ми íостави прѹстенат,
10	А Рашка си му думаше: — Аз имам стара свекрѹва, Да ида да íа попитам, Има ли конак за íунак, И топал ахѹр за коња!	25	Прѹстенат армазат, И тоѹи си íузе другѹнат, Та си сѹз него íутиде Íѹи сега седем години.
15	Свекрѹва Рашки думаше: — Аѹде го, булка, прибори,	30	Прѹстенат, армазат, Та си го каза на Рашка, Та са се двама познале.

Слушана отъ Анастасия Хрельова.